

KRAKOWSKA AKADEMIA

im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu

Kierunek: Ratownictwo Medyczne

Kamil Korzeniowski

STRUKTURA I ZADANIA KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO

Praca licencjacka

napisana pod kierunkiem

dr n. med. Małgorzata Popławska

Kraków 2017r.

Struktura i zadania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Podstawy prawne działania	3
3. Struktura krajowego systemu ratowniczo- gaśniczego	4
4. Zadania Państwowej Straży Pożarnej	7
5. Zadania Ochotniczej Straży Pożarnej	9
6. Współpraca krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z Państwowym Ratownictwem Medycznym.	10
7. Krajowy system ratowniczo-gaśniczy – dane liczbowe	13
8. Podsumowanie.	17
Bibliografia	18
Strony internetowe	19
Akty prawne	20
Spis rysunków	21

1. Wstęp

Praca została napisana w celu przedstawienia możliwości ratunkowych krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG), który został stworzony, aby prowadzić na terenie Polski działania z zakresu ratownictwa oraz zarządzania nim. Nadrzędnym celem działań państwa polskiego w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego jest według „Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”: „zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego poprzez doskonalenie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz systemu monitorowania, powiadamiania, ostrzegania o zagrożeniach i likwidowania skutków klęsk żywiołowych oraz katastrof, a także wdrożenie rozwiązań prawnych i organizacyjnych w zakresie systemu ochrony ludności oraz obrony cywilnej”¹. Realizacja tego celu na płaszczyźnie działalności podmiotów społecznych i państwowych na rzecz bezpieczeństwa wymaga odniesienia się do zarządzania bezpieczeństwem ludności postrzeganym przez pryzmat stosownej organizacji i funkcjonowania systemu ratownictwa, który powinien nieść pomoc zagrożonym i poszkodowanym osobom. Działania takie muszą odbywać się poprzez szybkie dysponowanie podmiotów i służb ratowniczych powołanych do ratowania zdrowia, życia, mienia oraz środowiska, a także prowadzenia innych operacji będących wynikiem koordynowania przedsięwzięć ratowniczych. W przypadku sytuacji, które niosą ze sobą niebezpieczeństwo dla społeczeństwa, określanych powszechnie jako: zagrożenie zdrowia, życia lub mienia obywateli, zasoby ratownicze mogą okazać się niewystarczające, wtedy niezbędne jest wsparcie dodatkowych zasobów ratowniczych, w tym obwodów operacyjnych².

W naszym kraju praktycznym aspektem tego działania jest ratownictwo realizowane przez krajowy system ratowniczo-gaśniczy, będący częścią systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w obszarze ratownictwa, wykonującym w ramach ratowania zdrowia, życia, środowiska lub mienia: prognozowanie, rozpoznawanie oraz zwalczanie klęsk żywiołowych, pożarów i innych miejscowych niebezpieczeństw³. Działania te kierowane są przez jednostki ochrony przeciwpożarowej - umundurowane oraz zaopatrzone w specjalistyczny sprzęt ratowniczy formacje. Problemy ze skoordynowaniem działań wielu podmiotów ratowniczych istniejących na terenie państwa polskiego spowodowały, że autorzy ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz o Państwowej Straży Pożarnej podjęli decyzję o poszerzeniu zakresu zadań straży pożarnych oraz zorganizowaniu jednolitego, skutecznego systemu ratowniczo-gaśniczego. W jego składzie, poza jednostkami Państwowej Straży Pożarnej, które stanowią podstawową bazę systemu są również inne jednostki ochrony przeciwpożarowej – ochotnicze i zakładowe straże pożarne oraz terenowe i zakładowe służby pożarnicze. System ten skupia ponadto: inspekcje, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych. Działania te są wypełniane przez: likwidowanie pożarów oraz pozostałych klęsk żywiołowych, ratownictwo chemiczne, techniczne i od 1997 roku dodatkowo przez ratownictwo medyczne i ekologiczne⁴.

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy jest systemem otwartym, który współpracuje ściśle z otoczeniem. Został on utworzony dla zaspokojenia ludzkich potrzeb - przede wszystkim podstawowego poczucia bezpieczeństwa. Nie stanowi on oddzielnego składnika bezpieczeństwa publicznego, lecz jego istotny element, żywo reagujący na jakiegokolwiek zmiany. Jest to powodem uelastycznienia granic, w których działa. System ten gwarantuje optymalizację działań, efektywność zastosowanych środków i sił do kierowania nietrudnych działań, jak i rozległych, specyficznych i długookresowych akcji⁵.

System zapewnia również jedność rozkazodawstwa, dowodzenia oraz treści organizowanych szkoleń, kompatybilność sprzętu i działań w postępowaniach ratowniczych, stałą gotowość operacyjną różnych jednostek

¹ Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej została zatwierdzona 5 listopada 2014 przez Prezydenta Bronisława Komorowskiego na wniosek Prezesa Rady Ministrów. Została ona wydana w oparciu o artykuł 4a punkt 1, ustęp 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, s. 11.

² Gumiński B., Sformułowanie celów ochronnych (efektów działania systemu) realizowanych przez system ratowniczy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ludzi podczas incydentów zagrażających ich życiu i zdrowiu: w obiektach użyteczności publicznej (pożary, zagrożenia miejscowe), przemysłowych (pożary, zagrożenia miejscowe), podczas wypadków komunikacyjnych, podczas zdarzeń zagrażających środowisku naturalnemu na poziomie województwa”. Opracowanie w ramach realizacji projektu pt. „Zaawansowane technologie informatyczne wspomagające projektowanie systemu ratowniczego na poziomach: gmina, powiat, województwo”, projekt finansowany przez NCBR, numer umowy projektu: DOBR/0015/R/ID1/2012/03.

³ Oficjalna strona internetowa Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Online. Protokół dostępu: http://www.straz.gov.pl/panstwowa_straz_pożarna/krajowy_system_ratowniczo_gasniczy (11.01.2017)

⁴ Skoczylas J., Prawo ratownicze, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2007, s. 38.

⁵ Tamże, s. 40.

ratowniczych należących do systemu oraz podporządkowanie ich zróżnicowanych interesów dla wspólnego celu, spójność i jednolitość systemów łączności i komunikacji⁶.

2. Podstawy prawne działania.

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy rozpoczęto tworzyć w 1991 roku, kiedy to postanowiono poszerzyć zakres działań straży pożarnych i zbudować jednolity, efektywny system ratowniczo-gaśniczy, który stanie się zasadniczym elementem w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski. Poza jednostkami Państwowej Straży Pożarnej (tworzących podstawę systemu), w jego skład zaliczono inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, tj.: ochotnicze i zakładowe straże pożarne, terenowe i zakładowe służby ratownicze⁷. Zgodnie z ustawą o Państwowej Straży Pożarnej i o ochronie przeciwpożarowej, od lipca 1992 roku Państwowa Straż Pożarna została główną służbą w ogólnokrajowym systemie organizacji działań ratowniczych. Powierzono jej zbudowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, który za cel stawia ochronę: zdrowia, życia, mienia, środowiska poprzez zwalczanie pożarów i innych klęsk żywiołowych, ratownictwo chemiczne, techniczne oraz od 1997 roku ratownictwo medyczne i ekologiczne. System ten zaczął funkcjonować od 1 stycznia 1995 roku, pierwotnie tylko w oparciu o środki i siły, którymi dysponowała Państwowa Straż Pożarna.

Odpowiedzialność za realizację polityki państwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz nadzór nad działaniem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego spoczywa na Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji⁸. Natomiast centralnym organem administracji państwowej w kwestii ochrony przeciwpożarowej oraz organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej⁹.

Do 1 października 1996 roku na szczeblu wojewódzkim krajowy system ratowniczo-gaśniczy był koordynowany przez wojewodę za pomocą powołanego zespołu do spraw ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, a w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i ludzi był dowodzony przez wojewodę¹⁰. Od dnia 8 października 1998 w sytuacji, gdy zagrożenia takie obejmowały więcej niż jedno województwo zarządzanie działaniami odpowiednich zespołów do spraw ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa było obowiązkiem Szefa Obrony Cywilnej Kraju¹¹.

Przepisy art. 14 ust. 2 u. ppoż., znolizowanego przez art. 14 ustawy z dnia 29 grudnia 1998 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa opisują, że minister właściwy do spraw wewnętrznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w szczególności w zakresie: organizacji na obszarze powiatu, województwa i kraju, walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwa medycznego, chemicznego, ekologicznego i medycznego, dysponowania do działań ratowniczych, prowadzenia dokumentacji zdarzeń oraz dokumentacji funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, organizacji odwołów operacyjnych oraz organizacji stanowisk kierowania¹². Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał na podstawie art. 14 ust. 2 u. ppoż. rozporządzenie z 29 grudnia 1999 roku dotyczące szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Zadania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na terenie kraju, województwa, powiatu charakteryzują: Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, wojewoda lub starosta. Do ich obowiązków należy również kierowanie funkcjonowaniem systemu i kontrola wykonania zadań¹³. Natomiast na płaszczyźnie gminnej w zakresie ustalonym przez wojewodę koordynacja systemem należy do wójta, prezydenta miasta lub burmistrza z pomocą komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej, o ile taki został zatrudniony przez gminę¹⁴.

⁶ Tamże, s. 41.

⁷ Ferenc A., Zintegrowany system ratowniczy w Polsce”, Promotor, Warszawa 2006, s. 20.

⁸ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, art. 12.

⁹ do art. 14 ust. 1 i 2 u. ppoż.

¹⁰ d. art. 14 ust. 2a u. ppoż.

¹¹ d. art. 14 ust. 2b u. ppoż.

¹² Dz.U. 1998 nr 162 poz. 1126

¹³ art. 14 ust. 3 u. ppoż.

¹⁴ art. 14 ust. 5 u. ppoż.

Wojewoda i starosta realizują swoje obowiązki we współpracy odpowiednio z: wojewódzkim i powiatowym zespołem do spraw ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, a od 2003 roku - zespołów reagowania kryzysowego, natomiast od 2007 roku – zespołów zarządzania kryzysowego¹⁵.

3. Struktura krajowego systemu ratowniczo- gaśniczego

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy stworzony jest w sposób, który ma na celu zapewnić jego systematyczne funkcjonowanie na poszczególnych poziomach administracyjnych¹⁶:

- powiatowym - będącym podstawowym poziomem wykonawczym, który obejmuje organizację jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz ich kierowanie i koordynację na płaszczyźnie powiatowej
- wojewódzkim - będącym poziomem koordynacji i wspomagania działań ratowniczych w województwie
- centralnym - będącym poziomem koordynacji i wspomagania działań ratowniczych na terytorium państwa.

Rysunek 1. Schemat organizacyjny krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

Źródło: <https://www.slideshare.net/krzysdom/tematIorganizacjaochotniczychstrazypozarnychprezentacja> (22.02.2017)

System funkcjonuje w dwóch stanach¹⁷:

- ciągłym czuwaniu i doraźnym reagowaniu, które polega na prowadzeniu działań ratowniczych bazujących na środkach i siłach gminy i powiatu

¹⁵ art. 14 ust. 4 u, ppoż.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 29 grudnia 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego [Dz.U. Nr 111, poz. 1311 za zm.)

¹⁷ Oficjalna strona internetowa KP PSP w Stalowej Woli . Protokół dostępu: http://www.kpsp.pl/stwola/?n_id=34 (11.03.2017)

- prowadzeniu działań ratowniczych, do których potrzeba wykorzystać środki i siły spoza powiatu, wówczas do działań włączany jest wojewódzki poziom wspomagania i koordynacji, a przy bardziej złożonych akcjach ratowniczych poziom centralny.

Zadysponowanie jednostek należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do akcji ratowniczych oraz alarmowanie i powiadamianie systemów współdziałających odbywa się przez¹⁸:

- powiatowe/miejskie stanowisko kierowania (PSK/MSK) – na terenie powiatu
- wojewódzkie stanowisko Koordynacji Ratownictwa PSP (WSKR) na terenie województwa
- Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności (KCKRiOL) – na terenie państwa.

Elementarnym ogniwem funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego jest powiat. Zdarzenie wymagające interwencji najczęściej obejmuje niewielki obszar i w większości przypadków wystarczają siły i zasoby, którymi dysponuje powiat. Na jego terenie oprócz jednostek PSP, istotną rolę pełnią jednostki OSP, które zabezpieczają małe miasteczka, gminy i wsie. Zostało wzięte pod uwagę, że jednostki te muszą być w stanie świadczyć pełny zakres ratownictwa, dlatego proces włączania ich do systemu jest etapowy, co wpływa na ich odpowiednie przygotowanie¹⁹.

Na poziomie powiatowym do zadań starosty należy kierowanie działaniami w zakresie ochrony zdrowia, życia, mienia, środowiska przed klęską żywiołową, pożarem lub innym zjawiskiem, będącym następstwem rozwoju cywilizacyjnego lub naturalnych praw przyrody. W powiecie system ratowniczo-gaśniczego jest tworzony przez²⁰:

- komendę powiatową (miejską) PSP, w tym jednostki ratowniczo-gaśnicze i powiatowe (miejskie) stanowiska kierowania,
- jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do systemu,
- specjaliści do spraw ratowania, którzy działają na terenie powiatu
- powiatowy zespół zarządzania kryzysowego,
- służby, straże, inspekcje, jednostki organizacyjne oraz inne podmioty.

Obowiązkiem starosty powiatu jest zapewnienie efektywnych warunków realizacji aktualnych zadań ratowniczych przez jednostki krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na terenie powiatu poprzez²¹:

- uzgadnianie wspólnych działań tych jednostek
- powołanie i przewodniczenie powiatowemu zespołowi zarządzania kryzysowego
- zatwierdzenie planów ratowniczych i programów działania powiatowych straży, służb, inspekcji oraz innych jednostek organizacyjnych powiatu w obszarze ich uczestnictwa w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym
- ustalenie zadań krajowego systemu w powiecie oraz kontrola ich wykonania
- wyznaczenie w projekcie budżetu powiatu konieczne środki finansowe na efektywne działania ratownicze powiatowych straży, służb, inspekcji i innych podmiotów organizacyjnych powiatu oraz dysponowanie powiatową rezerwą budżetową.

W przypadku nadzwyczajnych zagrożeń zdrowia, życia, środowiska, mienia oraz w czasie kryzysu starosta kieruje systemem w zakresie²²:

- wyznacza cele, które należy osiągnąć oraz pierwszeństwa działań ratowniczych
- stwarza warunki do przetrwania ludności na terenach, których występuje zagrożenie
- zabezpiecza logistykę dla jednostek ratowniczych i pomocniczych
- monitoruje przebieg prowadzonych działań.

¹⁸ Oficjalna strona internetowa KM PSP w Elblągu. Protokół dostępu: <http://straz.elblag.com.pl/nabor-do-sluzby/2-uncategorised> (19.03.2017)

¹⁹ Skoczylas J., Prawo..., s. 42.

²⁰ Tamże, s. 43.

²¹ Oficjalna strona internetowa KP PSP w Stalowej Woli. Protokół dostępu: http://www.kpsp.pl/stwola/?n_id=34 (20.03.2017)

²² Tamże.

W celu prawidłowego przygotowania powiatu do zwalczania i usuwania skutków negatywnych zdarzeń oraz prawidłowej koordynacji działań ratowniczych w przypadku zagrożeń starostowie posiadają wcześniej przygotowane plany, które zawierają procedury postępowania i zadania. Wojewoda i starosta realizują swoje role za pomocą odpowiednio: wojewódzkiego i powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego, które zostały powołane na mocy przepisów ustawy o zarządzaniu kryzysowym²³. Stworzenie planu ratowniczego należy do obowiązków komendanta powiatowego PSP, a zatwierdzenie do starosty, po naradzie z powiatowym zespołem zarządzania kryzysowego. Wszystko to poprzedzone jest właściwymi analizami, które wchodzi w skład zadań własnych powiatu z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Należą również do nich: sporządzanie analiz i prognoz dotyczących klęsk żywiołowych, pożarów oraz innych miejscowych zagrożeń, prowadzenie analizy środków i sił krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na terenie powiatu, tworzenie systemu koordynacji działań jednostek ochrony przeciwpożarowej, inspekcji i innych podmiotów biorących udział w działaniach ratowniczych oraz budowanie między nimi systemu alarmowania, łączności oraz współdziałania²⁴.

Plan ratowniczy ustala środki i siły konieczne do efektywnego eliminowania zagrożeń, zadania dla jednostek wchodzących w skład systemu ratowniczo-gaśniczego i podmiotów z nim współpracujących oraz zasady i mechanizm ich alarmowania. Komendant powiatowy ustala plan ratowniczy z jednostkami wchodzącymi w skład systemu oraz podmiotami z nim współpracującymi, w kwestii dotyczącej ich obowiązków²⁵. Plan ten jest aktualizowany oraz sprawdzany poprzez ćwiczenia z udziałem podmiotów wchodzących w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego co najmniej raz w roku. W praktyce zmiany wprowadzane do niego są na bieżąco np. z powodu zakupu nowego wyposażenia²⁶.

Zawiadamianie oraz dysponowanie jednostek systemu i podmiotów współdziałających do akcji ratowniczych należy do zadań powiatowych stanowisk kierowania PSP. Zintegrowane są one z punktami alarmowymi komponentów systemu (selektywne zawiadamianie OSP, alarmowanie pogotowia ratunkowego, jednostek organizacji pozarządowych oraz Policji), a także współpracują ze stanowiskami dyżurnymi administracji samorządowej wójtów (prezydentów miast/ burmistrzów) i starostów²⁷.

Struktura krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na poziomie powiatowym zależy od specyfiki danego terenu pod względem zagrożeń oraz sieci jednostek ratowniczych, którą z kolei określają możliwości włączenia do systemu podmiotów i służb, które na mocy decyzji starosty lub umowy cywilnoprawnej podpisanej ze starostą, działają w danym powiecie²⁸.

Na poziomie województwa zapewnienie sprawnego funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego jest obowiązkiem wojewody. W zależności od rodzaju zagrożenia są uruchamiane określone procedury działania, które są sprecyzowane w wojewódzkim planie ratowniczym, będącym częścią kompleksowego planu województwa. Plan ten tworzony jest przez komendanta wojewódzkiego PSP, a zatwierdzany przez wojewodę po konsultacji z wojewódzkim zespołem zarządzania kryzysowego. Na tym poziomie krajowy system ratowniczo-gaśniczy tworzony jest przez²⁹:

- wojewódzką komendę PSP, w tym wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa,
- wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego,
- wyznaczone środki i siły z poziomów powiatowych, tworzące wojewódzki obwód operacyjny,
- ośrodki szkolenia PSP, które przynależą do komend wojewódzkich PSP,
- inspekcje, straże, służby, jednostki organizacyjne i inne podmioty,
- krajową bazę sprzętu specjalistycznego,
- specjalistów do spraw ratownictwa działających na terenie województwa.

Poziom wojewódzki pełni rolę koordynacyjną oraz wspomagającą w krajowym systemie. Dysponowanie środkami i siłami wojewódzkiego odwołu operacyjnego odbywa się za pośrednictwem wojewódzkich stanowisk koordynacji ratownictwa PSP, które współpracują z administracją zespoloną (np. wojewódzki: inspektor sanitarny, inspektor ochrony środowiska, inspektor nadzoru budowlanego, komendant policji) i niezespoloną (zarząd gospodarki wodnej, straż graniczna itp.) oraz centrami zarządzania kryzysowego wojewodów.

²³ Tamże.

²⁴ Skoczylas J., Prawo..., s. 44.

²⁵ 6. Ust. 3 rozporz. k.s.r.g.

²⁶ Skoczylas J., Prawo..., s. 45.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ Oficjalna strona internetowa KP PSP w Radziejowie . Protokół dostępu:
http://www.kppspradziejow.pl/pl/page,organizacja_ksrg,16,17.html (23.03.2017)

Wojewódzkie stanowiska koordynacji ratownictwa, które funkcjonują przy komendach wojewódzkich PSP stanowią zintegrowane miejsce przyjmowania informacji o zagrożeniach oraz koordynowania działań i dysponowania podmiotów, które należą do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Stanowiska te, zorganizowane są w sposób, który pozwala na ich nieprzerwaną pracę oraz na m.in.: kierowanie działaniami ratowniczymi na obszarze województwa w zakresie czynności operacyjnych, które wynikają z rozpoczęcia działań przez jednostki wchodzące w skład systemu, utrzymywanie kontaktu z dyspozytorami lub innymi funkcyjnymi osobami podmiotów systemu obejmującego: wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego, komendy powiatowe i miejskie PSP, Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności w Warszawie, wojewódzkie stanowiska koordynacji ratownictwa województw sąsiednich, alarmowanie odwodów operacyjnych³⁰.

W przypadku, gdy środki i siły wchodzące w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze województwa przekraczają jego terytorium lub okazują się niewystarczające do opanowania zaistniałej sytuacji, uruchamiany jest poziom krajowy. O jego skuteczne warunki działania dba Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, który jest koordynatorem systemu z innymi systemami bezpieczeństwa. Natomiast kierowanie działaniami ratowniczymi przejmuje Komendant Główny PSP lub wyznaczony przez niego oficer. Na poziomie krajowym system ratowniczo-gaśniczy tworzony jest przez³¹:

- Komendę Główną PSP, w tym Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności,
- krajowe bazy sprzętu specjalistycznego,
- wyznaczone środki i siły z wojewódzkich odwodów operacyjnych tworzące centralny odwód operacyjny,
- Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziowej,
- szkoły PSP,
- specjaliści do spraw ratownictwa, którzy działają na obszarze krajowym.

Rozpoczęcie aktywności przez poziom wojewódzki i krajowy następuje odpowiednio: na żądanie kierującego działaniami ratowniczymi przez powiatowe stanowiska kierowania i wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa. W sytuacji nadzwyczajnych niebezpieczeństw, do opanowania których potrzebne są duże nakłady sił i środków, komendant wojewódzki oraz Komendant Główny PSP mogą uruchomić wyższy poziom systemu (wojewódzkiego i krajowego) bez konieczności przestrzegania wymienionych procedur³². W sytuacji, gdy na szczeblu centralnym konieczna jest współpraca podmiotów krajowego systemu z podmiotami innych resortów, w doradztwie w obrębie koordynacji bierze udział Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego³³.

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy swoimi działaniami obejmuje terytorium całego państwa, z wyjątkiem wąskiego w swojej specyfice ratownictwa³⁴:

- górskiego, które prowadzi działania specjalistyczne w górach,
- morskiego, które prowadzi działania na pływających statkach,
- górniczego, które prowadzi działania pod ziemią.

Ustanowiona i realizowana w praktyce filozofia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego przewiduje ściśle współdziałanie z każdym podmiotem, który jest w posiadaniu kadry, sprzętu lub bazy danych pomocnych w prowadzeniu akcji ratowniczych. Może on działać w jego strukturze lub jako podmiot wspierający poczynania systemu na mocy porozumienia z Komendantem Głównym PSP (na szczeblu centralnym). Mogą to być profesjonalne służby ratownicze, jak również organizacje pozarządowe³⁵.

4. Zadania Państwowej Straży Pożarnej

³⁰ Tamże.

³¹ Tamże.

³² Tamże.

³³ art. 9 ust. 1 pkt 2 u.z.k.

³⁴ Skoczył J., Prawo..., s. 49.

³⁵ Oficjalna strona internetowa KP PSP w Radziejowie. Protokół dostępu: http://www.kppspradziejow.pl/pl/page,organizacja_ksrg,16,17.html (24.03.2017)

Państwowa Straż Pożarna została powołana Ustawą o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991 roku jako: "zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja, która przeznaczona jest do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami"³⁶. Do głównych obowiązków PSP należy³⁷:

- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- organizacja i kierowanie ratowniczych akcji podczas pożarów, klęsk żywiołowych oraz usuwanie miejscowych zagrożeń,
- prowadzenie specjalistycznych, pomocniczych działań ratowniczych podczas klęsk żywiołowych lub usuwanie miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- monitoring przestrzegania przepisów przeciwpożarowych,
- kształcenie strażaków w celu zaspokojenia potrzeb kadrowych PSP i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności,
- realizacja prac badawczo-naukowych z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony ludności.

Organizatorem oraz podstawą, na której opiera się krajowy system ratowniczo-gaśniczy jest zatem Państwowa Straż Pożarna z całym zapleczem sprzętowym, kadrowym i logistycznym. W zakres działania systemu wchodzi ratownictwo chemiczne i ekologiczne, które jest bardzo ważne we współczesnej Polsce, ponieważ wzrasta liczba zdarzeń wymagających interwencji jednostek ratowniczych w tym obszarze. W celu przeciwdziałania i likwidacji następstw tych zagrożeń jest prowadzone szeroko rozumiane rozpoznanie oraz profilaktyka, tworzone rozwiązania prawno-organizacyjne oraz odpowiednio zaopatrzone, będące w stałym pogotowiu służby techniczne z wykwalifikowanymi ratownikami. W przypadku prowadzenia czynności z obszaru ratownictwa chemicznego, pierwszorzędne jest rozpoznanie rodzaju substancji chemicznej oraz rozmiarów terenu zagrożenia i zabezpieczenie go. Zdolność do podjęcia działań oraz ich skuteczność jest uzależniona od systemu oraz jakości zrealizowanego szkolenia zawodowego strażaków-ratowników oraz pracowników innych służb ratowniczych. Przede wszystkim ważne jest szkolenie z obszaru umiejętności identyfikowania substancji niebezpiecznych z wykorzystaniem najnowocześniejszych technik oraz odpowiednim wyposażeniu jednostek ratowniczych, a także szkolenie praktyczne na temat budowy i użycia urządzeń ratowniczych oraz środków ochrony osobistej ratowników³⁸.

Kolejnym obszarem działania jednostek ratowniczych jest ratownictwo medyczne, które zostało ujęte w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 29 grudnia 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i obejmuje ono³⁹:

- zagwarantowanie stałości procesu ratowania poszkodowanych i zagrożonych osób na miejscu zdarzenia oraz prawidłowych procedur ich przekazywania w celu udzielenia specjalistycznej pomocy medycznej, które wynikają z powiatowych i wojewódzkich planów ratowniczych,
- aktualne monitorowanie rodzaju i ilości zagrożeń prowadzących do gwałtownego pogarszania się stanu zdrowia lub ryzyka śmierci ludzi,
- dobranie sprzętu oraz technik koniecznych do ratowania zdrowia i życia osób w zależności od typu zaistniałej sytuacji oraz liczby poszkodowanych i zagrożonych,
- określenie ryzyka utraty życia osób lub pogorszenia się ich stanu zdrowia z powodu zdarzenia oraz przewidywanie wzrostu niebezpieczeństwa,
- zagwarantowanie prowadzenia działań z obszaru ratownictwa medycznego przez ludzi, którzy posiadają odpowiednie kwalifikacje; sprecyzowane w odrębnych przepisach.

Ratownictwo medyczne nazywane jest jako integralny element systemu bezpieczeństwa wewnętrznego kraju. Ma własną specyfikę (uwarunkowaną miejscem zdarzenia, rodzajem transportu oraz wczesnym etapem leczenia szpitalnego), dlatego zostało wcielone w tworzony i modernizowany po reformie administracyjnej krajowy system ratowniczo-gaśniczy.

Inną dziedziną czynności ratowniczych prowadzonych przez jednostki krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i Państwowej Straży Pożarnej są działania z obszaru ratownictwa technicznego. W większości są to

³⁶ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

³⁷ Oficjalna strona internetowa KM PSP w Elblągu. Protokół dostępu: <http://www.straz.elblag.com.pl/o/psp-w-ksrg> (24.03.2017)

³⁸ Skoczylas J., Prawo..., s. 53.

³⁹ Dz.U. Nr 111, poz. 1311 ze zm.

akcje ratownicze, które realizowane są w przypadku zdarzeń komunikacyjnych, następnie awarii energetycznych, sieci wodociągowych, sieci telekomunikacyjnych, katastrof budowlanych⁴⁰.

5. Zadania Ochotniczej Straży Pożarnej

W celu prawidłowego wykonywania zadań ratowniczych istotna jest szeroka współpraca jednostek działających w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. Szczególna rola przypada Związkowi Ochotniczych Straży Pożarnych RP, który zrzesza jednostki ochotniczych straży pożarnych. Zabezpieczają one wsie, małe miasta i osiedla. One pierwsze na tych terenach przeciwdziałają zagrożeniom oraz zajmują się likwidacją szkód. Na płaszczyźnie działań ratowniczych do głównych zadań OSP należy⁴¹:

- ochrona zdrowia, życia i mienia przed klęskami żywiołowymi, pożarami, zagrożeniami ekologicznymi i miejscowymi,
- ochrona środowiska naturalnego,
- informowanie o rodzajach zagrożeń oraz sposobach zapobiegania im,
- przeprowadzanie szkoleń dla członków na temat organizowania i dowodzenia akcjami oraz z zakresu czynności ratowniczych.

Coraz częściej jednostki OSP uczestniczą nie tylko w gaszeniu pożarów, ale także są wzywane do pozostałych zadań operacyjnych: awarii, wypadków, katastrof, klęsk żywiołowych. Stało się to możliwe dzięki wcieleniu do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego najlepiej wyszkolonych i wyposażonych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które wraz z jednostkami ratowniczo-gaśniczymi Państwowej Straży Pożarnej przeprowadzają wszystkie działania systemowe. Z założeń wynika, że w każdej gminie do krajowego systemu powinna być włączona co najmniej jedna jednostka OSP. W tym celu powinna ona spełniać określone wymagania. Zalicza się do nich posiadanie: co najmniej dwóch średnich lub ciężkich samochodów pożarniczych, efektywnego systemu łączności alarmowania i powiadamiania, urządzeń łączności w sieci radiowej systemu na potrzeby działań ratowniczych, przeszkolonych ratowników w liczbie, która gwarantuje kompletną obsadę co najmniej dwóch pożarniczych samochodów⁴².

Ponadto, jednostka musi być w stałej gotowości do podjęcia działań ratowniczych, a o jej zaliczeniu w poczet podmiotów funkcjonujących w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym decyduje Komendant Główny PSP po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez komendanta wojewódzkiego PSP. Jednostka włączona do systemu jest co najmniej raz w roku kontrolowana przez przedstawicieli komendy powiatowej PSP. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wyznaczony zostaje okres, w którym należy je naprawić. Nie wywiązanie się z niego może skutkować wydaleniem z systemu. Ponadto, na bazie takich jednostek są budowane wojewódzkie oddziały operacyjne, które mogą być zorganizowane do rozpoczęcia akcji w ciągu dwóch godzin od powiadomienia o zdarzeniu⁴³.

Najistotniejszym składnikiem, który jest dodany przez wcielenie jednostek ochotniczych straży pożarnych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego jest oddanie dobrowolnej i ochotniczej służbie społeczeństwu zastępów drużyn. Jednostki takie bez wątpienia stanowią ogromny potencjał sił i środków, przede wszystkim w obrębie gaszenia pożarów. Jest to ważny powód, który przekonuje do systematyczności wcielenia w życie założonych koncepcji w zakresie budowania i rozwoju krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

⁴⁰ Oficjalna strona internetowa OSP Gminy Kłodzko. Protokół dostępu: <http://www.osp.gmina.klodzko.pl/procedury-ratownicze,403.html> (29.03.2017)

⁴¹ Zarzycki J., Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy i Państwowa Straż Pożarna, Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa 2008, s. 9.

⁴² Rozporządzenie MSWiA z 14 września 1998 roku w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, Dz.U. Nr 121, poz. 798, § 2.

⁴³ Skoczylas J., Prawo..., s. 70.

6. Współpraca krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z Państwowym Ratownictwem Medycznym.

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy współdziała z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM) oraz z Centrami Powiadamiania Ratunkowego, których dotyczą przepisy ustawy z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Jednostkami prowadzącymi współpracę z systemem PRM są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy ludziom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia zdrowia, przede wszystkim: jednostki PSP, pozostałe jednostki ochrony przeciwpożarowej wcielone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, na wodach w szczególności WOPR, w górach w szczególności TOPR i GOPR oraz pozostałe jednostki nadzorowane lub podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych i Ministrowi Obrony Narodowej. Ponadto, jednostkami podejmującymi współdziałanie z systemem PRM mogą zostać społeczne organizacje ratownicze, które jako cel swojego funkcjonowania stawiają pomoc ludziom w sytuacji nagłego zagrożenia życia, jeżeli zostaną zaliczone do spisu jednostek współpracujących z systemem PRM⁴⁴.

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy i Państwowa Straż Pożarna współpracuje ściśle z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, którymi są szpitalne oddziały ratunkowe (SOR - będące stacjonarnymi sekcjami organizacyjnymi szpitali, udzielającymi opieki zdrowotnej w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego w myśl przepisów o zakładach opieki zdrowotnej) oraz zespoły ratownictwa medycznego (realizujące medyczne działania ratunkowe w okolicznościach pozaszpitalnych), w tym lotnicze zespoły ratownictwa medycznego. Według danych z Narodowego Funduszu Zdrowia w kraju aktualnie działają 223 SOR-y i ponad 1500 samochodowych zespołów ratownictwa medycznego.

Lotnicze zespoły ratownictwa medycznego działają na obszarze państwa w ramach Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (LPR), które podlega bezpośrednio ministrowi zdrowia i przez niego jest finansowane. Śmigłowce LPR tworzą Śmigłowcową Służbę Ratownictwa Medycznego HEMS – Helicopter Emergency Medical Service. W Polsce funkcjonuje 21 stałych baz HEMS oraz jedna sezonowa w rejonie Koszalina (od 1 czerwca do 5 września)⁴⁵.

⁴⁴ Zarzycki J., Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy..., s. 18.

⁴⁵ Tamże. Protokół dostępu: <http://www.mz.gov.pl/system-ochrony-zdrowia/panstwowe-ratownictwo-medyczne/lotnicze-pogotowie-ratunkowe/> (01.04.2017).

Rysunek 2. Aktualny wykaz baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego

Źródło: <http://strefalotnicza.blogspot.com/2017/01/lpr-podsumowanie-2016-roku.html> (08.04.2017)

W dniu 31 lipca 2008 roku zostało podpisane porozumienie pomiędzy Komendantem Głównym PSP, a Dyrektorem LPR o regułach współdziałania LPR z jednostkami ochrony przeciwpożarowej włączonymi do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Obejmuje ono współpracę w obszarze⁴⁶:

- uzgodnienia właściwych procedur na temat możliwości użycia statków powietrznych LPR przez PSP,
- stworzenia i aktualizowania analiz gotowości operacyjnej i planów ratowniczych, będących spisem zasad postępowania w czasie organizowania i prowadzenia czynności ratowniczych,
- współpracy w przypadku akcji ratowniczych, w których konieczna jest obecność specjalistów ds. ratownictwa, specjalistycznego sprzętu oraz podstawowych i specjalistycznych technik ratowniczych, treningu i szkolenia ratowniczego, w szczególności:
 - wspólnych ćwiczeń, które weryfikują i ulepszają zasady postępowania ratowniczego oraz podnoszą poziom przygotowania
 - wymiany źródeł dydaktycznych i szkoleniowych,
 - wspólnego użycia posiadanego systemu łączności telefonicznej oraz radiowej w celu współpracy w czasie przeprowadzania akcji ratowniczych,
 - współdziałania instruktorów w trakcie przygotowania i prowadzenia szkoleń oraz ich ewaluacji,
 - wymiany doświadczeń z obszaru ratownictwa i ochrony ludzi.

⁴⁶ Porozumienie zawarte w dniu 31 lipca 2008 roku pomiędzy Komendantem Głównym PSP a Dyrektorem LPR w sprawie zasad współdziałania LPR z jednostkami ochrony przeciwpożarowej włączonymi do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Podczas prowadzenia wspólnych akcji ratunkowych, PSP po powiadomieniu przez LPR odpowiednio przygotowuje i zabezpiecza ustalone miejsca do startów i lądowań śmigłowców HEMS. Ponadto PSP pomaga zespołowi HEMS w przemieszczaniu personelu medycznego i osób, które doznały urazów we wszystkich sytuacjach tego wymagających. LPR codziennie jest zobowiązane do kontrolowania radiowej łączności z Wojewódzkimi Stanowiskami Koordynacji Ratownictwa (WSKR) Komendy Wojewódzkiej PSP oraz informowania o gotowości operacyjnej. Alarmowanie o zdarzeniach i dysponowanie siłami PSP lub LPR odbywa się przez: krajowego dyspozytora LPR, oddział, filię lub załogę śmigłowca, Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności, KG PSP, WSKR PSP, PSK KP PSP. Zgodnie z porozumieniem PSP może wezwać śmigłowiec LPR przez dyspozytora medycznego systemu PRM w następujących przypadkach⁴⁷:

- nagłego zagrożenia życia,
- zaistnienia okoliczności, które mogą uniemożliwić lub znacznie opóźnić dotarcie do człowieka w stanie nagłego zagrożenia życia,
- gdy czas transportu śmigłowcem z miejsca zdarzenia do szpitala, jest krótszy od czasu transportu innym środkiem lokomocji i może to przynieść korzyści w dalszym leczeniu.

W wyżej wymienionych przypadkach koszty akcji pokrywa LPR. Koszty związane z użyciem śmigłowca LPR oraz środków i sił krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego we wspólnych szkoleniach, ćwiczeniach rozkładają się na każdą ze stron we własnym zakresie. Natomiast koszty po stronie PSP są w sytuacji⁴⁸:

- gdy użycie śmigłowca w sposób niewątpliwy zwiększa efektywność akcji ratowniczej oraz bezpieczeństwo ratowników,
- gdy inne sposoby transportu nie zapewniają efektywnego działania w czasie prowadzenia akcji poszukiwawczych, a wykorzystanie śmigłowca podnosi szansę na znalezienie i uratowanie poszkodowanych,
- konieczności przetransportowania na miejsce zdarzenia strażaków ratowników, sprzętu specjalistycznego, ratowniczych psów PSP, produktów leczniczych itd.

Jednostki współpracujące z systemem PRM świadczą wykwalifikowaną pierwszą pomoc ludziom będącym w stanie nagłego zagrożenia życia. W przypadku zdarzeń w warunkach pozaszpitalnych wykwalifikowaną pierwszą pomoc w celu ratowania życia osoby zagrożonej są w stanie udzielić strażacy z jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz uprawnieni ratownicy z innych podmiotów należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w przypadkach⁴⁹:

- braku na miejscu zdarzenia specjalistycznych lub podstawowych zespołów ratownictwa medycznego, które mogą podjąć medyczne czynności ratunkowe,
- braku możliwości wykorzystania na miejscu zdarzenia specjalistycznych lub podstawowych zespołów ratownictwa medycznego, gdy dotarcie do poszkodowanych jest możliwe tylko dla strażaków-ratowników używających specjalistycznego sprzętu,
- nagłego zagrożenia z dużą ilością poszkodowanych, którego skutki przewyższają możliwości ich opanowania w zakresie rutynowej działalności przypisanych do danego terytorium służb medycznych.

Ratownika krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w tym strażaka PSP obowiązuje zakres czynności wykonywanych w ramach wykwalifikowanej pierwszej pomocy⁵⁰:

- resuscytację krążeniowo-oddechową, bezprzryłową i przeryłową, z podaniem tlenu oraz zastosowaniem według wskazań defibrylatora zautomatyzowanego,
- stosowanie tlenoterapii biernej,
- usztywnienie złamań, zwichnięć oraz ich podejrzeń,
- opatrywanie ran oraz tamowanie krwotoków,
- zagwarantowanie komfortu termicznego,
- zastosowanie wstępnego postępowania przeciwwstrząsowego,

⁴⁷ Tobolski M., „Zintegrowany system ratowniczy Rzeczypospolitej Polskiej”, Wyd. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015, s. 97.

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ Gałąskowski R., „Lotnicze Pogotowie Ratunkowe”, Medi Press, Warszawa 2011, s. 87.

⁵⁰ Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.).

- klasyfikacja poszkodowanych ze względu na stan zdrowia i opieka nad nimi, również wsparcie psychiczne,
- ewakuację z miejsca zdarzenia ludzi w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Realizując te zadania strażak jest zobowiązany do zastosowania środków ochrony indywidualnej, przede wszystkim jednorazowych rękawiczek oraz okularów lub przyłbic. Strażacy PSP posiadają zestawy ratownictwa medycznego - R1, które znajdują się w torbie umożliwiającej przeniesienie w rękę, na ramieniu bądź plecach⁵¹.

7. Krajowy system ratowniczo-gaśniczy – dane liczbowe.

Stan krajowego systemu ratowniczo gaśniczego w dniu 31.12.2016 roku prezentował się następująco:

Rysunek 3. KSRG - skład.

Źródło: www.straz.gov.pl/download/74 (08.04.2017)

Gotowość operacyjna środków i sił krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w szczególności wyszkolenie, dyspozycyjność i wyposażenie w ratowniczy sprzęt, umożliwia ich dysponowanie w pilnym trybie według kryterium obszaru chronionego, czyli koniecznych środków i sił do zlikwidowania lub zredukowania nagłego niebezpieczeństwa, mogących dotrzeć najszybciej na miejsce zdarzenia. Sieć jednostek krajowego systemu umożliwia przybycie ugrupowań ratowniczych na teren zdarzenia w ciągu 15 minut w zależności od regionu Polski od 75 % do 85 % populacji⁵².

Obecny stan dobowej gotowości operacyjnej krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego wynosi⁵³:

⁵¹ Baumberg I., Marczyński D., „Współdziałanie służb medycznych i jednostek PSP w aspekcie działań ratowniczych”, Inowrocław 1997, s. 15.

⁵² Oficjalna strona internetowa Komendy Głównej PSP. Protokół dostępu: www.straz.gov.pl/download/74 (08.04.2017).

⁵³ Tamże.

- PSP – minimum 5108 strażaków i 5234 samochody pożarnicze w 501 Jednostkach Ratowniczo-Gaśniczych KM (P) PSP,
- OSP – ok. 20000 strażaków ochotników i 9887 samochodów znajdujących się w 4306 jednostkach OSP należących do krajowego systemu.

Niezależnie od przygotowanych w obszarze podstawowym do przeprowadzania akcji ratowniczych w każdej z dziedzin ratownictwa oddziałów ochrony przeciwpożarowej, PSP dysponuje również środkami i siłami przeznaczonymi do realizowania specjalistycznych działań ratowniczych poprzez ratowników posiadających specjalistyczne kwalifikacje oraz wyposażonych w specjalistyczny sprzęt. Zasoby te zorganizowane są w 157 specjalistycznych ekipach ratowniczych⁵⁴:

- 47 grup chemicznych do realizacji zagrożeń CBRN,

Rysunek 4. Specjalistyczna grupa chemiczna PSP w Krakowie.

Źródło: <http://www.psp.krakow.pl/common/img/jrg6/chemia11.jpg> (08.04.2017)

⁵⁴ Tamże.

- 44 grup wodno-nurkowych,

Rysunek 5. Specjalistyczna grupa wodno-nurkowa PSP w Opolu.

Źródło: <http://psp.opole.pl/aktualnosci/oboz-kondycyjny-dla-specjalistycznej-grupy-ratowni/> (08.04.2017)

- 28 grup wysokościowych,

Rysunek 6. Specjalistyczna grupa wysokościowa PSP w Poznaniu.

Źródło: <http://www.psp.wlkp.pl/?art=10357> (08.04.2017).

- 23 grup technicznych,

Rysunek 7. Specjalistyczna grupa techniczna PSP w Poznaniu.

Źródło: <http://www.kmpsp.poznan.pl/2013-11-28/sgrt-poznan-7-cykl-cwiczen-praktycznych-na-poligonie> (08.04.2017).

- 15 grup poszukiwawczo-ratowniczych

Rysunek 8. Specjalistyczna grupa poszukiwawczo-ratownicza PSP w Nowym Sączu.

Źródło: <http://www.psp-nowysacz.pl/mgpr.php?body=article&name=historia&lang=pl> (08.04.2017).

Wyznaczone siły i środki z terenu całej Polski skupione są w ramach Centralnego Odvodu Operacyjnego w⁵⁵:

- kompaniach gaśniczych,
- kompaniach specjalnych (pompowe, ewakuacyjne, przeciwpowodziowe z zaporami lub łodziami),
- kompaniach szkolnych
- grupach specjalistycznych,
- pododdziałach logistycznych,
- modułach ratowniczych do działań międzynarodowych.

8. Podsumowanie.

Skuteczność funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego zależy w dużej mierze od obowiązujących uregulowań prawnych. W związku z tym niezbędne jest ciągłe ich doskonalenie i dopasowywanie do rozwiązań stosowanych w państwach Unii Europejskiej. Ważnym zadaniem powszechnego systemu ratowniczego jest systematyczne rozbudowywanie. Rozwój krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego powinien uwzględniać możliwość realizacji zadań nie tylko realizowanych dotychczas, ale również nowych, współczesnych zagrożeń.

⁵⁵ Tamże.

Bibliografia

1. Baumberg I., Marczyński D., „Współdziałanie służb medycznych i jednostek PSP w aspekcie działań ratowniczych”, Inowrocław 1997.
2. Gumiński B., Sformułowanie celów ochronnych (efektów działania systemu) realizowanych przez system ratowniczy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ludzi podczas incydentów zagrażających ich życiu i zdrowiu: w obiektach użyteczności publicznej (pożary, zagrożenia miejscowe), przemysłowych (pożary, zagrożenia miejscowe), podczas wypadków komunikacyjnych, podczas zdarzeń zagrażających środowisku naturalnemu na poziomie województwa”. Opracowanie w ramach realizacji projektu pt. „Zaawansowane technologie teleinformatyczne wspomagające projektowanie systemu ratowniczego na poziomach: gmina, powiat, województwo”, projekt finansowany przez NCBR, numer umowy projektu: DOBR/0015/R/ID1/2012/03.
3. Ferenc A., Zintegrowany system ratowniczy w Polsce”, Promotor, Warszawa 2006.
4. Gałązkowski R., „Lotnicze Pogotowie Ratunkowe”, Medi Press, Warszawa 2011.
5. Skoczylas J., Prawo ratownicze, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2007.
6. Tobolski M., „Zintegrowany system ratowniczy Rzeczypospolitej Polskiej”, Wyd. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2015.
7. Zarzycki J., Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy i Państwowa Straż Pożarna, Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Warszawa 2008

Strony internetowe

1. Oficjalna strona internetowa Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Protokół dostępu: http://www.straz.gov.pl/panstwowa_straz_pozarna/krajowy_system_ratowniczo_gasniczy
2. Oficjalna strona internetowa KP PSP w Stalowej Woli . Protokół dostępu: http://www.kpsp.pl/stwola/?n_id=34
3. Oficjalna strona internetowa KM PSP w Elblągu. Protokół dostępu: <http://straz.elblag.com.pl/nabor-do-sluzby/2-uncategorised>
4. Oficjalna strona internetowa KP PSP w Radziejowie . Protokół dostępu: http://www.kppspradziejow.pl/pl/page.organizacja_ksrg.16.17.html
5. Oficjalna strona internetowa OSP Gminy Kłodzko. Protokół dostępu: <http://www.osp.gmina.klodzko.pl/procedury-ratownicze.403.html>
6. Oficjalna strona internetowa Ministerstwa Zdrowia. Protokół dostępu: <http://www.mz.gov.pl/system-ochrony-zdrowia/panstwowe-ratownictwo-medyczne/szpitalne-oddzialy-ratunkowe>
7. Oficjalna strona internetowa Komendy Głównej PSP. Protokół dostępu: www.straz.gov.pl/dow
8. Schemat organizacyjny krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Źródło: <https://www.slideshare.net/krzysdom/temat1organizacjaochotniczychstrazyozarnychprezentacja>
9. Aktualny wykaz baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Źródło: <http://strefalotnicza.blogspot.com/2017/01/lpr-podsumowanie-2016-roku.html>
10. KSRG - skład. Źródło: www.straz.gov.pl/download/74
11. Specjalistyczna grupa chemiczna PSP w Krakowie. Źródło: <http://www.psp.krakow.pl/common/img/jrg6/chemia11.jpg>
12. Specjalistyczna grupa wodno-nurkowa PSP w Opolu. Źródło: <http://psp.opole.pl/aktualnosci/oboz-kondycyjny-dla-specjalistycznej-grupy-ratowni/>
13. Specjalistyczna grupa wysokościowa PSP w Poznaniu. Źródło: <http://www.psp.wlkp.pl/?art=10357>
14. Specjalistyczna grupa techniczna PSP w Poznaniu. Źródło: <http://www.kmpsp.poznan.pl/2013-11-28/sgrt-poznan-7-cykl-cwiczen-praktycznych-na-poligonie>
15. Specjalistyczna grupa poszukiwawczo-ratownicza PSP w Nowym Sączu. Źródło: <http://www.psp-nowysacz.pl/mgpr.php?body=article&name=historia&lang=pl>

Akty prawne

1. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej została zatwierdzona 5 listopada 2014 przez Prezydenta Bronisława Komorowskiego na wniosek Prezesa Rady Ministrów. Została ona wydana w oparciu o artykuł 4a punkt 1, ustęp 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, art. 12, 14.
3. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.
4. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.).
5. Ust. 3 rozporz. k.s.r.g.
6. Art. 9 ust. 1 pkt 2 u.z.k.
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 29 grudnia 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego [Dz.U. Nr 111, poz. 1311 za zm.)
8. Rozporządzenie MSWiA z 14 września 1998 roku w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. Nr 121, poz. 798, § 2) .
9. Rozporządzenie MSWiA z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo –gaśniczego (Dz.U. 2011 Nr 46, poz. 239).
10. Porozumienie zawarte w dniu 31 lipca 2008 roku pomiędzy Komendantem Głównym PSP a Dyrektorem LPR w sprawie zasad współdziałania LPR z jednostkami ochrony przeciwpożarowej włączonymi do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat organizacyjny krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego	4
Rysunek 2. Aktualny wykaz baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego	11
Rysunek 3. KSRG - skład.	13
Rysunek 4. Specjalistyczna grupa chemiczna PSP w Krakowie.	14
Rysunek 5. Specjalistyczna grupa wodno-nurkowa PSP w Opolu.	15
Rysunek 6. Specjalistyczna grupa wysokościowa PSP w Poznaniu.	15
Rysunek 7. Specjalistyczna grupa techniczna PSP w Poznaniu.	16
Rysunek 8. Specjalistyczna grupa poszukiwawczo-ratownicza PSP w Nowym Sączu.	16